

РЕШЕНИЕ

КАРАР

с. Верхний Услон

31.01.2023

№ 30-414

Югары Ослан муниципаль районында бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр керту хакында

"Россия Федерациясе Бюджет кодексына һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту турында" 2022 елның 28 декабреннән 562-ФЗ Федераль закон нигезендә

Югары Ослан муниципаль районы Советы
КАРАР ИТТЕ:

1. Югары Ослан муниципаль районында бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турындагы Югары Ослан муниципаль районы Советының 2019 елның 28 октябреннән 50-576 карары (04.07.2022 ел, № 24-317 үзгәрешләре белән) белән расланган нигезләмәгә түбәндәге үзгәрешләргә кертергә:

1.1. Нигезләмәнең 11.4 статьясының 2 һәм 3 пунктларын түбәндәге редакциядә баян итәргә:

"2. Хисап финанс елында район бурыч алуларының гомуми суммасы максатчан билгеләнеше булган юридик затлардан түләүсез керемнәре, жирле бюджетларга дотацияләре, жирле бюджетларның балансылыгын тәмин итү чараларына булышлык күрсәтү өчен Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга бүтән дотацияләр бирү шартларын билгеләү белән бирелгән жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертларны тулысынча файдаланмау сәбәпле, шулай ук хисап финанс елының соңгы эш көненнән соң жирле бюджетка күчкерелгән хисап финанс елы керемнәре күләменә, шул исәптән йомгаклау әйләнешләрен уздыру тәртибендә дә хисап финанс елы ахырында барлыкка килгән калдыклар күләменә районның бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артып китәргә мөмкин.

"3. Хисап финанс елында район бурыч алуларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм әлеге статьяның 2 пункттында каралган артымнарны исәпкә алып, районның бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артып киткән очракта, агымдагы елның 1 гыйнварына барлыкка килгән жирле бюджет средстволарының әлеге суммада барлыкка килгән калдыклары Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96

статьясында каралган максатларга,, агымдагы финанс елына бурычларның чик күләмен киметү өчен юнәлдерелергә тиеш”.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми порталында, Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Югары Ослан муниципаль районы Советының бюджет-финанс мәсьәләләре буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы Башлыгы

М.Г. Зиятдинов

Югары Ослан муниципаль
районы Советының
2023 елның
31 гыйнварыннан
30-414 номерлы карарына
1 Кушымта

ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНДА БЮДЖЕТ ТӨЗЕЛЭШЕ ҺӘМ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӨ

Бүлек I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӨЛӨР

Статья 1. Әлеге Нигезләмә белән жайга салына торган хокукий мөнәсәбәтләр

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Салым кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Уставы нигезендә, район бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен тикшереп тору барышында, шулай ук Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының (алга таба-Район) муниципаль бурычы белән идарә итү һәм муниципаль бурыч алулар барышында бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Татарстан Республикасы Бюджет кодексында билгеләнгән мәгънәдә кулланыла.

Статья 2. Район бюджетының хокукий рәвеше

1. Район бюджеты һәм аның үтәлеше турындагы хисап район Советы карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

2. Район бюджеты турындагы карар аңа кул куйганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча билгеләнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

Статья 3. Районда Россия Федерациясенәң бюджет классификациясен куллану үзенчәлекләре

1. Районның бюджет вәкаләтләренә район бюджетына кагылышлы өлешендә Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану тәртибен билгеләү, детальләштерү һәм билгеләү керә.

2. Бюджет керемнәренәң Баш администраторлары Исемлеге аларга беркетелгән бюджет керемнәре төрләре (подвидлары) район Советы карары белән район бюджеты турында раслана.

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы (алга таба - Финанс-бюджет палатасы) жирле үзидарә органнары һәм (яки) алар карамагындагы казна учреждениеләре Баш администраторлары булып торган керемнәр төрләре буенча подводлар кодлары исемлеген раслый.

Район бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр Исемлеге район Советы карары белән Ведомство структурасы составында район бюджеты турында билгеләнә.

Бүлек, бүлекчеләр, максатчан статьялар (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре), төркемнәр (төркемнәр һәм төркемчеләр), район бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы составында район бюджеты турында район Советы карары белән йә Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән очракларда район бюджетының жыелма бюджет язмасы белән раслана.

Һәр гавами норматив йөкләмәгә, бюджетара трансфертка «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26_1 статьясында каралган инициативалы проектка район бюджеты чыгымнарының уникаль кодлары бирелә.

Район бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеге һәм кодлары, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында башкача билгеләнмәгән булса, район бюджетын төзү һәм үтәүне оештыру белән шөгыльләнүче Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

Максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар исәбенә гамәлгә ашырыла торган район бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеге һәм кодлары район бюджетын төзүне һәм башкаруны гамәлгә ашыручы Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә, шуннан күрсәтелгән бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар бирелә.

Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Исемлеге район Советы карары белән раслана.

Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының статьялары Исемлеге район бюджеты турында район Советы карары белән раслана.

Статья 4. Районда бюджет процессы принциплары һәм этаплары.

1. Районда бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Бюджет процессының төп этаплары булып тора:

- район бюджеты проектын төзү;
- район бюджетын карау һәм раслау;
- район бюджеты үтәлеше;
- муниципаль финанс контролен тормышка ашыру.

Статья 5. Бюджет процессында катнашучылар

1. Районда бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- 1) Район Башлыгы;
- 2) район Советы;
- 3) район Башкарма комитеты;
- 4) районның Финанс-бюджет палатасы;
- 5) районның Контроль-хисап палатасы;
- 6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр) ;
- 7) бюджет керемнәренең Баш администраторлары;
- 8) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары;
- 9) бюджет акчаларын алучылар.

Статья 6. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Район Советы район бюджетын һәм аның үтәләше турындагы хисапны, район бюджеты үтәләшенең аерым мәсьәләләрен үз утырышларында, комитетларда, комиссияләрдә, район Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат таләпләренә бәйле рәвештә, тышкы муниципаль финанс тикшерүе органнарының хокукый статусын формалаштыра һәм билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә башка вәкаләтләрне башкара, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге №131-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге №6-ФЗ Федераль закон, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, район Уставы, әлеге Нигезләмә белән карый һәм раслый.

Район Советына, аның вәкаләтләрен тәэмин итү өчен, Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының һәм Югары Ослан муниципаль районының норматив хокукый актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча компетенциясе кысаларында, Башкарма комитет тарафыннан барлык кирәкле мәгълүмат бирелергә тиеш.

2. Башкарма комитет район бюджеты проектын тәзүне тәэмин итә, аны кирәкле документлар һәм материаллар белән район Советы раславына кертә, бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яки) бирү тәртибен эшли һәм раслый, район бюджетының үтәләшен һәм бюджет хисаплылыгын тәзүне тәэмин итә, район Советы раславына район бюджеты үтәләше турында хисап тапшыра, Муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә, эчке финанс контролен гамәлгә ашыра, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән, әлеге Нигезләмә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне башкара.

3. Районның Финанс-бюджет палатасы район бюджеты проектын тәзи, аны кирәкле документлар һәм материаллар белән район Советына кертү өчен тапшыра, район бюджеты үтәләшен оештыра, бюджет хисаплылыгын тәзү тәртибен билгели, эчке финанс контролен гамәлгә ашыра, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

4. Районның Контроль-хисап палатасы түбәндәге бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра:

бюджет чараларын куллануның нәтижәләлеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудиты буенча;

бюджет турында карарлар проектына, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка норматив хокукый актларына, шул исәптән бюджет күрсәткечләренең (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезләнелгәнлеге экспертиза;

муниципаль программаларга экспертиза;

бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган җитешсезлекләрне бетерү һәм Россия Федерациясе бюджет законнарын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренең Баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары тарафыннан эчке финанс аудитын гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

тышкы муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;

«Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге №6-ФЗ Федераль закон белән билгеләнгән башка мәсьәләләр буенча.

5. Бюджет акчаларын баш бүлүче:

расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижелелеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

үзенә караган бюджет акчаларын алучылар һәм аннан файдаланучылар исемлеген тәзи;

расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре цикләрендә үтәлгән тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра, бюджет ассигнованиеләренең нигезләнүен тәшкил итә;

бюджет язмасын тәзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованияләрен, ведомство карамагындагы бүлүчеләргә һәм бюджет акчаларын алучыларга бюджет йөкләмәләре лимитларын бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

муниципаль биремнәр формалаштыра һәм раслый;

максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан бирелгәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипләрне үтәүне тәэмин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисабын формалаштыра;

бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча муниципаль берәмлек исемнән җавап бирә;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

6. Бюджет средстволарын бүлүче:

район бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;

бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләренең лимитларын ведомство карамагындагы бүлүчеләргә һәм (яки) бюджет акчаларын алучыларга бүлә һәм район бюджетының тиешле өлешен башкара;

бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча бюджет акчаларын баш бүлүчегә тәкъдимнәр кертә;

максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан бирелгәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипләрне үтәүне тәэмин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүчө тарафыннан билгелэнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларын баш бүлүченең үз карамагындагы аерым бюджет вәкаләтләрән гамәлгә ашыра.

7. Бюджет акчаларын алучы түбәндәге бюджет вәкаләтләрәнә ия:

бюджет сметасын тәзи һәм башкара;

житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

үзенә каралган бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтижәлелеген, максатчан характерын тәэмин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тиешле тәкъдимнәр кертә;

бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәэмин итә);

бюджет хисабын формалаштыра (бюджет хисаплылыгын формалаштыруны тәэмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет хисаплылыгын бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) тиешле рәвештә тапшыра;

Россия Федерациясә Бюджет кодексы, әлегә Нигезләмә һәм алар нигезендә кабул ителгән, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрән жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгелэнгән башка вәкаләтләрне башкара.

8. Район бюджеты керемнәре баш администраторы: үзенә буйсынган бюджет керемнәре администраторлары исемлеген тәзи;

район бюджеты проектын тәзү өчен кирәкле белешмәләр бирә;

касса планын тәзү һәм алып бару өчен мәгълүмат бирә;

район бюджеты керемнәре баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганакалары исемлеге нигезендә бюджет керемнәре чыганакалары реестрын алып бара;

Россия Федерациясә керемнәре чыганакалары исемлегенә һәм бюджет керемнәре чыганакалары реестрына кертү өчен үзләренә беркетелгән керемнәр чыганакалары турында белешмәләр тапшыра;

Россия Федерациясә Бюджет кодексы, әлегә Нигезләмә һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрән жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгелэнгән башка бюджет вәкаләтләрән гамәлгә ашыра.

9. Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы:

үзенә буйсынган администраторларның район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары исемлеген тәзи;

район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәрне һәм түләүләрне планлаштыруны (фаразлауны), район бюджетының бердәм сәтеында калдыклар белән идарә итү операцияләреннән тыш тормышка ашыра;

район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары өчен билгелэнгән ассигнованиеләрне куллануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

бюджет ассигнованиеләрен район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары администраторларына бүлә һәм район бюджетының тиешле өлешен башкара;

район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра;

Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгелэнгән гомуми таләпләр нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәрне фаразлау методикасын раслый;

бюджет ассигнованиеләрненә нигезләнүен тәшкил итә.

10. Район бюджеты акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең), район бюджеты керемнәре баш администраторының (администраторының), район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары баш администраторының (администраторының) эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

Статья 7. Район бюджеты керемнәре

1. Район бюджеты керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

Статья 8. Район бюджеты чыгымнары

1. Чираттагы финанс елында район бюджетиннан финанслана:

- район бюджеты кытлыгын каплау чыганакалары һәм үз керемнәре хисабына районның чыгым йөкләмәләре-жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә, район яисә район исеменнән жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча төзелгән шартнамәләр (киләшүләр) нигезендә, чираттагы финанс елында үтәләргә тиеш;
- компенсацияләренең төбәк фондыннан субвенцияләр исәбенә-жирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләрен бирүгә бәйлә чыгым йөкләмәләре;
- жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәү буенча чыгым йөкләмәләрен финанслашуга субсидияләр.

2. Жирле үзидарә органнары, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очраклардан тыш, федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйлә чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы түгел.

Статья 9. Резерв фонды

1. Район бюджетының чыгымнар өлешендә чираттагы финанс елына һәм план чорына район Башкарма комитетының резерв фондын булдыру күздә тотыла. Фонд күләме бюджет турындагы карар белән билгеләнә һәм тиешле чорга бюджет турында карарда расланган бюджет чыгымнарының гомуми күләменең 3% артмаса тиеш.

2. Район бюджетының чыгымнар өлешендә районның резерв фондын булдыру тыела.

3. Район Башкарма комитетының резерв фонды акчалары көтелмәгән чыгымнарны финанс белән тәмин итүгә, шул исәптән авария-торгызу эшләрен һәм табигый бәла-казалар һәм башка гадәттән тыш хәлләрнең нәтижәләрен бетерүгә бәйлә башка чараларны үткәргүгә, шулай ук өлгә статьяның 4 пунктында күрсәтелгән тәртиптә каралган башка чараларга җибәрелә.

4. Район Башкарма комитеты резерв фондының жирле бюджет составында каралган бюджет ассигнованиеләреннән файдалану тәртибе район Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап бюджет үтәләше турындагы еллык хисапка кушымта итеп бирелә.

Статья 10. Бюджет кытлыгы

1. Район бюджеты кытлыгы, кире кайтарылмый торган кертемнэрнең һәм (яисә) түләүлэрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнэрненнән керемнэрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнэренең расланган гомуми еллык күләменең 10 % артмаска тиеш.

2. Район бюджетына Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чаралар кулланылган очракта, бюджет кытлыгы, кире кайтарылмый торган кертемнэрнең һәм (яисә) түләүлэрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнэрненнән керемнэрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, район бюджеты керемнэренең расланган гомуми еллык күләменең 5 % артмаска тиеш.

3. Район милкендәге акциялэрне сатудан һәм капиталда катнашуның башка рэвешлэрненнән керемнэрнең бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары составында Совет карары белән расланган очракта һәм (яисә) жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимү очрагында дефицит күрсәтелгән керемнэрнең суммасы чиклэрндә билгелэнгән чиклүүлэрдән артып китэргә һәм бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар киметелэргә мөмкин.

4. Еллык хисап күрсәткечлэре буенча район бюджеты кытлыгы билгелэнгән чиклүүлэргә туры килэргә тиеш.

Статья 10.1. Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары

1. Район бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганакалары составына түбэндэгелэр кертелә:

номиналь хақы Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьлэрне урнаштырудан килгән акчалар белән аларны түләүгә юнэлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларының район тарафыннан жәлеп ителгән һәм түлэнгән кредитлары арасындагы аерма;

район тарафыннан Россия Федерациясе валютасында алынган һәм түлэнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма район бюджетына Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

тиешле финанс елы дэвамында жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгэртү;

жирле бюджет кытлыгын эчке финанслауның бүтөн чыганакалары.

2. Район бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганакалары составына түбэндэгелэр кертелә:

акциялэр сатудан һәм район милкендә булган капиталда катнашуның башка рэвешлэрен сатудан керемнэр;

район бюджеты чаралары буенча курс аермасы;

гарант тарафыннан муниципаль гарантиялэрне үтэү гарантның принципалга карата регресс талэбе хокукы барлыкка килүгә китерсә яки бенефициарның принципалга карата талэп хокукы гарантка юл кую шарты белән Россия Федерациясе валютасында район гарантиялэрен үтэүгә жибэрелэ торган акчалар күләме;

Россия Федерациясе валютасында районның башка бурыч йөклэмэлэрен түләүгә жибэрелэ торган акчалар күләме;

район бюджетыннан юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм район бюджетының юридик затларга бирелгән

бюджет кредитларының Россия Федерациясе валютасында суммасы арасындагы аерма;

район бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар белән район бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

район бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчерелгән акчалар һәм район бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм исәп-хисап счётына күчерелгән акчалар арасындагы аерма-район бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта калган акчалар белән идарә итү буенча операцияләр үткәргәндә район бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта.

3. Агымдагы финанс елы башына район бюджеты акчаларының калган өлеше финанс хисап елында файдаланылмаган муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләмендә агымдагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, шулай ук район Советының хокукый акты белән билгеләнгән күләмдә, агымдагы финанс елында вакытлыча касса өзеклекләрен каплауга һәм район исеменнән товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар төзүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыруга агымдагы финанс елында һәм муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре, финанс хисап елында әлеге муниципаль контрактларның шартлары нигезендә түләнергә тиешле бюджет ассигнованиеләре, финанс хисап елында бирелүе финанс тәэминаты чыганагы күрсәтелгән субсидияләр булган субсидия алучыларның акчалата йөкләмәләрен район бюджеты турында карарда каралган очракларда файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләренең калдыгы суммасыннан артмаган күләмдә түләү өчен кирәкле сумма чикләрендә гамәлгә ашырылган юридик затларга субсидияләр бирүгә җибәрелә.

Калдыклар белән идарә итү буенча район бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта операцияләр составына гамәлгә куючы Район һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә районның Финанс-бюджет палатасында шәхси счётлары ачылган оешмаларның акчаларын җәлеп итү һәм кире кайтару кертелә.

4. Район бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганаклары составына түбәндәгеләр кертелә:

Россия Федерациясеннән чит ил валютасында җәлеп ителгән һәм район тарафыннан түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

муниципаль гарантияләрне гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе тарафыннан бирелгән чит ил валютасында районның муниципаль гарантияләрен үтәүгә җибәрелә торган акчалар күләме.

Статья 11. Районның муниципаль бурыч структурасы

1. Районның бурыч йөкләмәләре түбәндәгеләр буенча йөкләмәләр рәвешендә булырга мөмкин:

1) районның кыйммәтле кәгазьләре (муниципаль кыйммәтле кәгазьләр);

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында җәлеп ителгән бюджет кредитлары;

3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында чит ил валютасында Россия Федерациясеннән җәлеп ителгән бюджет кредитлары;

4) Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларыннан район тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар;

5) район гарантияләренә (муниципаль гарантияләргә), Россия Федерациясе валютасында;

6) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясенә чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациясе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнчә барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.

2. Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) кредит оешмаларыннан район тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләргә бәйле йөкләмәләр күләме;

5) районның түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

3. Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) кредит оешмаларыннан район тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләрдән чыгып күрсәтелә торган йөкләмәләр күләме;

5) районның түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

4. Муниципаль тышкы бурыч күләменә кертелә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясенән район тарафыннан чит ил валютасында алынган бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында район тарафыннан чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

5. Муниципаль бурыч белән идарә итү район Башкарма комитеты тарафыннан башкарыла.

6. Районның бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртача вакытлы (бер елдан алып биш елга кадәр) һәм озак вакытлы (биш елдан алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин).

Статья 11.1. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Әгәр Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе муниципаль бурыч йөкләмәсенә түләү шартлары белән каралган түләү датасыннан соң килүче датадан соң өч ел эчендә түләүгә тапшырылмаса (йөкләмәләр шартлары һәм районның муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән кредитор тарафыннан гамәлдә булмаса), күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр район Советы карарларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калына. Муниципаль гарантияләр буенча район бурыч йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләргә нигез булып торган вакыйгалар (хәлләр) килеп туганда тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) килеп туган очракта муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Район Башкарма комитеты, әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклар чыкканнан соң, Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән күчерелә торган муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarында исәптән төшерү суммаларын чагылдырмыйча аларны исәптән төшерү суммасына муниципаль бурыч күләмен киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Муниципаль бурычтан реструктурлаштырылган, шулай ук түлөнгән (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең эмиссия шартлары нигезендә аларны тулы күләмдә эмитлаштырган орган тарафыннан сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган операцияләрне алмаштыру нәтижәсендә яисә башка операцияләр) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең чыгару, түләү датасына кадәр, күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда түлөнгән дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты үзе чыгарган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләренә, Россия Федерациясе законнарында каралган операцияләрне алмашу нәтижәсендә алынган яисә бүтән операцияләр аларны түләп бетерү датасына кадәр сатып алынган (алмаштырылган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча үтөлгән дип танырга хокуклы.

Статья 11.2. Муниципаль бурыч алулар

1. Районның муниципаль эчке бурыч алулары дигәндә муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә район исемненән жирле бюджетка заем акчаларын жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемчы буларак районның бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Районның муниципаль тышкы бурыч алулары дигәндә, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында, район исемненән жирле бюджетка федераль бюджеттан кредитлар жәлеп итү күздә тотыла, алар буенча Россия Федерациясе алдында чит ил валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы бурыч алулар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенәң Дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукы Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм район Уставы нигезендә район исемненән Башкарма комитетка карый.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгәндә район тарафыннан гамәлгә ашырыла:

1) районның бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычларның булмавы;
2) Район тарафыннан исемлеге Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның бер яисә берничә рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы, Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган дәрәжәдән ким булмаган кредит рейтингы алынган.

6. Россия Федерациясә Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹ статьясы нигезендә аны бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә керткән очракта, Район муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясә Бюджет кодексының 107¹ статьясындагы 5 пункттың каралган районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткеләренә зурлыкларын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Россия Федерациясә Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹ статьясы нигезендә ул бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, Район муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләргә бары тик Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән килештерелгән очракта гына, Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертелгәндә генә бирергә хокуклы.

8. Россия Федерациясә Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹ статьясы нигезендә ул бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, Район муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясә Бюджет кодексының 107¹ статьясындагы 5 пункттың каралган районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткеләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Россия Федерациясә Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹ статьясы нигезендә ул бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, Район кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә һәм районның кыйммәтле кәгазьләрен бары тик рефинанслау максатларында гына, шулай ук районның түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан максатчан бюджет кредитлары рәвешендә муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырырга хокуклы.

10. Россия Федерациясә Бюджет кодексының 107¹ статьясы нигезендә аны Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹ статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, Район муниципаль тышкы бурыч алуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләргә чит ил валютасында бирергә хокуклы түгел.

11. Россия Федерациясә Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹ статьясы нигезендә ул бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, Район муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләргә бары тик Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) Россия Федерациясә валютасында расланган очракта гына Россия Федерациясә валютасында тапшырырга хокуклы.

12. Районның Россия Федерациясә Бюджет кодексының 107¹ статьясындагы 9 пункттың каралган түләү сәләтен торгызу планы кысаларында Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан бирелгән максатчан бюджет кредитлары буенча йөкләмәләрен реструктуризацияләүне үткөрү рәхсәт ителми.

Статья 11.3. Район тарафыннан чит ил валютасында бурыч алулар һәм гарантияләр бирү үзенчәлекләре

1. Район, Россия Федерациясеннән чит ил валютасында бурыч алырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып, максатчан чит ил кредитларын жәлеп ителгән чараларны куллану кысаларында гына чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

Статья 11.4. Муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме дип тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирле бюджетка акча жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Хисап финанс елында район бурыч алуларының гомуми суммасы максатчан билгеләнеше булган юридик затлардан түләүсез керемнәре, жирле бюджетларга дотацияләре, жирле бюджетларның балансылыгын тәмин итү чараларына булышлык күрсәтү өчен Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга бүтән дотацияләр бирү шартларын билгеләү белән бирелгән жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертларны тулысынча файдаланмау сәбәпле, шулай ук хисап финанс елының соңгы эш көненнән соң жирле бюджетка күчерелгән хисап финанс елы керемнәре күләменә, шул исәптән йомгаклау әйләнешләрен уздыру тәртибендә дә хисап финанс елы ахырында барлыкка килгән калдыклар күләменә районның бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артып китәргә мөмкин.

3. Хисап финанс елында район бурыч алуларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм әлеге статьяның 2 пунктында каралган артымнарны исәпкә алып, районның бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артып киткән очракта, агымдагы елның 1 гыйнварына барлыкка килгән жирле бюджет средстволарының әлеге суммада барлыкка килгән калдыклары Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга,, агымдагы финанс елына бурычларның чик күләмен киметү өчен юнәлдерелергә тиеш”.

Статья 11.5. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең иң чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турындагы карар нигезендә муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган йөкләмәләре булган очракта) иң югары чикләре, шул исәптән Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр, чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге күрсәтелеп (чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына торышы буенча), чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге билгеләнә.

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның югары чикләре (районның чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләргә үтәгәндә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карар белән расланган карар нигезендә расланган, кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) физик затлар керемнәренә салымнан түлөөләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренән түлөөләрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренә гомуми күләменнән артмаса тиеш. Районга карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пункттында каралган чаралар кулланылган очракта, бурыч күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карар белән расланган кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) физик затлар керемнәренә салымнан түлөөләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренә расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренә гомуми күләменә 50 % артмаса тиеш.

4. Муниципаль бурычка хезмэт күрсөтү чыгымнары күләме түбәндәге таләпләрне үтәгәндә жирле бюджет турындагы карар белән раслана:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмэт күрсөтү чыгымнары күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән расланган яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карар белән расланган чыгымнарның гомуми күләменнән тыш, тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменнән 10 % артмаса тиеш;

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль бурычны түлөү һәм хезмэт күрсөтү буенча чираттагы финанс елының 1 гыйнварына барлыкка килгән түлөөләрнең еллык суммасы чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар белән расланган чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында расланган карарның 20 % артмаса тиеш, жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренә һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләрнең; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан соң бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түлөүгә жибәрелә торган түлөөләр суммасы исәпкә алынмый.

Статья 11.6. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы, түбәндәге мәгълүматларны күрсәтеп, чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) һәр юнәлеш (максатлар), категория (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча принципаллар атамаларын күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләр һәм алар тарафыннан тәэмин ителә торган йөкләмәләр валютасы;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

5) гарантияләргә бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэмин ителә торган йөкләмәләр белдерелгән валютада бирелә һәм үтәлә.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

Статья 11.7. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алулар программасы максатчан чит ил кредитларын һәм (яисә) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) чит ил валютасында түлөнгән чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителә торган һәм (яисә) чит ил валютасында түлөнгән бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча бурыч йөкләмәләрен түләү срокларында (чираттагы финанс елында) жирле бюджетка максатчан чит ил кредитларын файдалану кысаларында чит ил валютасында федераль бюджеттан жирле бюджетка жәлеп итү күләме һәм максатчан чит ил кредитларын файдалану кысаларында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирле бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) районның бурыч йөкләмәләрен түләү күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карарга кушымта булып тора.

Статья 11.8. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түлөнгән тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләүнең иң чик сроклары (чираттагы финанс елында) тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча жирле бюджетка акча жәлеп итү күләмнәре һәм тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча бурыч йөкләмәләрен түләүнең иң чик сроклары;

2) тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) тиешле бюджет турында карарга кушымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны үткөрү муниципаль эчке бурыч алулар программасында чагылдырылмый.

Статья 11.9. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы, түбәндәге мәгълүматларны күрсәтеп, чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) һәр юнәлеш (максатлар), категория (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча принципаллар атамаларын күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары) ;

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

4) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турында тиешле карарга кушымта булып тора.

Статья 11.10. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә урнаштыруның иң чик күләмнәре

Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына (чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә иң чик күләме номиналь бәя буенча тиешле бюджет турында Карарда билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләреннән тыш район Советы тарафыннан билгеләнә.

Статья 11.11. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында шартнамәдән яисә башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) барлыкка килгән акчалата йөкләмәләргә тиешенчә үтәүне тәэмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләргә вакытыннан алда үтәүне тәэмин итми, шул исәптән принципалга аларның вакытыннан алда үтәлеше яисә принципал йөкләмәләргә үтәү вакыты якинлашкан вакыйгалар (шартлар) житкән очракта да.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы чагылдырылган валютада бирелә һәм үтәлә.

5. Муниципаль гарантия буенча Гарант принципалның үзенә тәэмин ителгән йөкләмәсе буенча гарантия суммасы чикләрендә субсидиар җаваплылык тота.

6. Муниципаль гарантиядә күрсәтелә:

1) Гарант исеме һәм Гарант исемнән гарантия биргән орган исеме;

2) бенефициарның исеме;

3) принципалның исеме;

4) гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнең исеме, бәяләмәсен һәм номерын (булган очракта), төп йөкләмәнең гамәлдә булу вакытын яисә аның буенча йөкләмәләргә үтәү вакытын, якларның атамаларын, төп йөкләмәнең башка мөһим шартларын күрсәтеп);

- 5) гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;
- 6) гарантия бирү нигезләре;
- 7) гарантия үз көченә керү датасы яисә гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);
- 8) гарантиянең гамәлдә булу срогы;
- 9) гарантия очрагын билгеләү, гарантия үтөлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе;
- 10) гарантияне чакыртып алу нигезләре;
- 11) гарантия буенча йөкләмәләрне гарант тарафыннан үтәү тәртибе;
- 12) гарантиянең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә, принципалның гарантия белән тәэмин ителгән йөкләмәләренең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәлгәндә (туктатылганда) гарантия суммасын киметү нигезләре һәм гарантиядә билгеләнгән башка очрақларда;
- 13) гарантияне туктату нигезләре;
- 14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;
- 15) муниципаль гарантия буенча бенефициарга гарант тарафыннан түләнгән акчаларны каплау турында принципалга гарант таләбе хокукы булу яисә булмау (принципалга карата гарантның регресс таләбе, регресс);
- 16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясә Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукый актларында, Гарант исемненән гарантия бирүче орган актларында билгеләнгән белешмәләр.

7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукын күздә тотмый торган муниципаль гарантия бары тик муниципаль гарантия бирә торган район милкендә булган муниципаль гарантия бирә торган хужалык жәмгыяте йөкләмәләре буенча гына бирелә ала. Принципалны тулысынча яки өлешчә хосусыйлаштырган очракта, мондый муниципаль гарантия гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы белән бирелгән дип санала һәм принципалны вакытында бирү бурычы барлыкка килә, Россия Федерациясә Бюджет кодексының 1153 статьясы һәм Россия Федерациясә граждан законнары таләпләренә туры килә торган район хакимияте актлары белән билгеләнгән принципалга карата гарантның тулы күләмдә яисә гарантиянең нинди дә булса өлешендә үтөлүгә бәйле рәвештә барлыкка килә торган регресс таләбен канәгатьләндерү буенча принципал йөкләмәләрен үтәүне тәэмин итү. Күрсәтелгән тәэминат бирелгәнче муниципаль гарантияне үтәү рәхсәт ителми.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата яисә гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма рәхсәтеннән башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртәргә хокуклы түгел.

10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарның гарантка карата булган таләпләр, яңа хужага (сатып алуыга) облигациягә хокукларның яңа хужасына (эмитентка) күчүгә, принципал йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә, кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән таләпләренә хокукларын тапшырудан (күчүдән) тыш, алдан язма ризалыгыннан башка тапшырыла (бүтән нигезләр буенча күчәргә) алмый.

11. Кредит (заем, шул исәптән облигация) буенча йөкләмәләрен үтәүне тәэмин итә торган муниципаль гарантия муниципаль гарантиядә күрсәтелгән төп йөкләмәләр шартлары муниципаль гарантиядә күрсәтелгән гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелмәгән очракта гына һәм (яисә) кредит (заем, шул исәптән облигация) белән тәэмин ителгән муниципаль гарантия акчаларыннан максатчан файдаланмаган очракта, кредит шартнамәсә һәм кредит буенча

муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамә нигезендә кредитны максатчан куллануны тикшереп тору башкарыла..

12. Муниципаль гарантия буенча акча түләү турында бенефициар таләбе (гарантия үтөлеше турында бенефициар таләбе) гарантиядә билгеләнгән очракта гына гарантия бирелергә мөмкин. Гарантия үтөлеше турында бенефициар таләбе гарантиядә билгеләнгән тәртиптә, гарантиядә күрсәтелгән документларны кушып, язма рәвештә гарантия белдерелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантиядә һәм муниципаль гарантияне бирү турындагы килешүдә билгеләнгән срогыннан элек гарантияне үтәү турында таләпләрне, шул исәптән принципалның гарантиясе белән тәэмин ителгән йөкләмәләрне үтәү срогы якынлашкан дип санала торган вакыйгалар (шартлар) вакытында да, күрсәтергә хокуклы түгел.

14. Гарант гарантия үтөлеше турында бенефициар таләбен кую турында принципалга хәбәр итергә һәм принципалга таләпнең күчermәсен тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта, бенефициарның күрсәтелгән таләпкә кушып бирелгән документлар белән гарантия үтөлеше турындагы таләбен карарга һәм гарантия шартларына таләпләр һәм аңа кушып бирелгән документлар белән туры килү-килмәүне тикшерергә тиеш.

16. Гарантия үтөлеше турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарга аның таләбен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) гарантия бирелгән срок тәмамланганнан соң (гарантиянең гамәлдә булу срогы) гарантия таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантия тапшырылса;

2) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантиядә билгеләнгән тәртипне бозып, гарантия тапшырылса;

3) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килмәсә;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципалның гарантия белән тәэмин ителгән йөкләмәләренең тиешле үтөлешен кабул итүдән баш тартса;

5) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

17. Гарантиянең үтөлеше турында бенефициар таләбе һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарга аның таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында хәбәр итергә тиеш.

18. Гарант бенефициар таләбенә каршы принципал тәкъдим итә алырлык каршылыкларны чыгарырга хокуклы. Гарант хәтта принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да әлеге каршылыкларга хокукын югалтмый.

19. Гарантия үтөлеше турында бенефициар таләбен һәм аңа кушып бирелгән документларны нигезле һәм муниципаль гарантиянең тиешле шартлары дип танылган очракта, гарант гарантия буенча йөкләмәне гарантиядә билгеләнгән вакытта үтәргә тиеш.

20. Гарантның бенефициар каршындагы муниципаль гарантиядә каралган йөкләмәсе гарантия белән тәэмин ителгән принципалның срогы чыккан йөкләмәләре күләмендә, ләкин гарантия суммасыннан да артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Гарантның муниципаль гарантия буенча бенефициар алдындагы йөкләмәсе туктатыла:

1) гарантта билгелэнгән күләмдә бенефициарга Гарант тарафыннан акча түләп;

2) гарантиядә билгелэнгән вакыт узганнан соң (гарантиянең гамәлдә булу срогы);

3) принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләрен үтәгән яки принципалның күрсәтелгән йөкләмәләрен бүтән нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка бирелгән гарантия үтәләше турында гарантка карата таләп булу-булмауга карамастан) туктатылган очракта, яисә принципалның күрсәтелгән йөкләмәләрен башка нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка биргән таләпнең булу-булмавына карамастан);

4) гарантка кире кайтару юлы белән бенефициарның үз хокукларынан һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча үз йөкләмәләреннән азат итү турында язма гаризасы буенча үз хокукларынан баш тартуы нәтижәсендә, принципал тарафыннан Россия Федерациясә Бюджет кодексының 115¹ статьясында каралган гарантия буенча мондый гарантия буенча бенефициарлар һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр фактта булмаган очракта гарантияне кире кайтару нәтижәсендә;

5) әгәр тәмин ителешенә гарантия бирелгән принципалның йөкләмәсә билгелэнгән срокта барлыкка килмәсә;

6) бенефициар гарантка һәм (яисә) гарантия үтәләше турында гарантка таләп куйганнан соң төп йөкләмәне (шул исәптән принципалны һәм (яисә) бенефициарны бетерүгә бәйле рәвештә) туктатуга яисә аның гамәлдә булмавын алыш-биреш дип тануга бәйле рәвештә;

7) бенефициарның башка затка яисә бенефициарга караган башка нигезләр буенча гарантка гарантия, хокуклар һәм (яисә) бурычлар буенча таләп хокукларын бүтән затка тапшырган очракта, гарантның алдан язма ризалыгынан (күрсәтелгән таләпләрнең (хокукларның һәм бурычларның) яңа хужасына (сатып алучыга) облигациягә хокукларның яңа хужасына (сатып алучыга) күчүенә бәйле рәвештә, кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясә законнарында билгелэнгән таләпләрне (хокукларын) алдан тапшырудан тыш(күчүдән тыш);

8) принципал тарафыннан башка затка тапшырылган яисә принципалга караган хокукларның һәм (яисә) бурычларның (бурычның) башка нигезләре буенча башка затка күчкән очракта, гарантның алдан язма ризалыгынан башка, төп йөкләмә буенча принципалга караган хокукларның һәм (яисә) бурычларның (бурычның) башка нигезләре буенча принципал тарафыннан тапшырылган очракта;

9) гарантияләрдә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләр буенча гарантияне чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгелэнгән башка очракларда.

22. Гарантның аның буенча йөкләмәләре туктатылганнан соң бенефициарның гарантияне тотып калу күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокукларны сакламый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүм булган гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Бенефициар һәм муниципаль гарантияне чакыртып алу яисә туктатуга китерә торган хәлләрнең килеп чыгуы турында мәгълүм булган принципал бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә яки бенефициарның принципалга карата таләбе хокукларының гарантка юл куюы белән бәйле булса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акча тиешле бюджет кытлыгын финанслау

чыганаclarында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Әгәр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китермәсә яки бенефициарның принципалга карата таләп хокукы гарантия юл кую белән бәйлә булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акча тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләрнең тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү йөзеннән түләнгән акчалар регрессы тәртибендә гарантия кайтару яисә гарантия бенефициарның принципалга карата бирелгән таләп хокукларын үтәү йөзеннән алынган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәмин ителгән кредитлар максатчан булырга тиеш, кредит (займ) буенча принципал йөкләмәләрне үтәүне тәмин итә торган муниципаль гарантия кредит килешүендә (займ килешүендә) һәм (яисә) күрсәтелгән муниципаль гарантияне кредитор (заемчы) йөкләмәләрне бирү турындагы шартнамәдә үз ягынан күрсәтелгән кредит (займ) акчаларының максатчан кулланылышын тикшереп торы шарты белән бирелә.

28. Муниципаль гарантия белән тәмин ителгән кредит (займ) акчаларын максатсыз файдалану факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турында шартнамәдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бирү турында килешүдә билгеләнгән җаваплылыкка ия.

29. Бенефициарлар булып торган йөкләмәләрне тәмин итүдә бирелә торган муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карар белән билгеләнә.

Статья 11.12. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр

1. Район исемнән чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр муниципаль кыйммәтле кәгазьләр дип таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең эмитенты булып җирле хакимият тора, ул район Уставы муниципаль бурыч алуларны тормышка ашыру хокукына ия.

5. Район тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр төрләре һәм аларның эмиссиясе һәм мәрәҗәгатьләре тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

1. Район бюджеты кытлыгын финанслау, шулай ук районның бурыч йөкләмәләрне түләү өчен Муниципаль бурыч алулар гамәлгә ашырылырга мөмкин, алар астында муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру юлы белән хокукый белем бирү бюджетына заем акчаларын хокукый берәмлек исемнән заем акчаларын җәлеп итү һәм кредитлар рәвешендә булуы аңлашыла, алар буенча заемчы буларак хокукый белем бирү бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукына район исеменнән район Башкарма комитеты ия.

2. Муниципаль бурыч - Муниципаль бурыч алулардан, өченче затларның йөкләмәләре буенча гарантияләрдән, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән бурыч йөкләмәләре төрләре нигезендә үз өстенә алган башка йөкләмәләр.

3. Муниципаль бурыч структурасы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч йөкләмәләре төркемләвеннән гыйбарәт.

4. Бурыч йөкләмәләре булырга мөмкин:

районның кыйммәтле кәгазьләренә;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан район бюджетына жәлеп ителгән бюджет кредитлары (статья 2007 елның 2 августындагы №38-ТРЗ Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

кредит оешмаларыннан алынган кредитлар;

муниципаль район гарантияләренә.

Районның бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртача вакытлы (бер елдан алып биш елга кадәр) һәм озак вакытлы (биш елдан алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

5. Муниципаль бурыч күләме, кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән түләүләрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренә гомуми еллык расланган күләменнән артмаса тиеш.

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чараларны кулланганда, муниципаль бурыч күләме, кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән түләүләрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренә расланган гомуми еллык күләменә 50 процентыннан артмаса тиеш.

Район Советы тиешле бурыч белән идарә итү кысаларында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107 статьясында билгеләнгән тиешле чикләүләр чикләрендә муниципаль бурыч буенча өстәмә чикләүләр расларга хокуклы.

1. Район бюджетын кабул иткәндә аның белән бер үк вакытта эчке бурыч алулар программасы һәм муниципаль гарантияләр программасы карарына кушымта рәвешендә кабул ителергә мөмкин.

2. Муниципаль гарантияләр район Советының чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турындагы карары, район Башкарма комитеты карары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.2 статьясында каралган шартларда муниципаль гарантияләр бирү турындагы шартнамә нигезендә башкарыла.

Муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәү муниципаль бурыч кенәгәсендә чагылдырылырга тиеш. Бирелгән гарантияләрне исәпкә алу, гарантияләр белән тәмин ителгән принципның йөкләмәләрен үтәү, шулай ук бирелгән гарантияләр буенча гарант тарафыннан түләүләрнең башкарылуын исәпкә алуны районның Финанс-бюджет палатасы алып бара. Муниципаль бурыч китабына бурыч йөкләмәләре күләме, аларның барлыкка килү һәм үтәлеше (башка нигезләр буенча туктату), йөкләмәләрне тәмин итү рәвешләре турында белешмәләр, шулай ук аның составы, аны китапка кергү тәртибе һәм вакыты район Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә торган башка мәгълүмат кертелә.

Статья 12. Район бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертлар формалары

1. Район бюджетыннан бюджетара трансфертлар формасында бирелә: жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр; Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 133 һәм 140 статьяларында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.6 статьясында билгеләнгән очракларда район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына субвенцияләр (статья 2007 елның 2 августындагы №38-ТРЗ Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очракларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр бирү (статья 2007 елның 2 августындагы №38-ТРЗ Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

башка бюджетара трансфертлар.

2. Район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) жирле үзидарә органнары тарафыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны үтәгәндә бирелә.

Шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына дотацияләр исәпләү һәм бирү буенча Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрән гамәлгә ашыруга муниципаль районнар бюджетларына бирелә торган субвенцияләр район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар (субвенцияләрдән тыш) тиешле жирле үзидарә органнары тарафыннан, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44 статьясында каралган жирле бюджетларга Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирүнең төп шартлары үтәлгән очракта бирелә.

3. Максатчан билгеләнеше булган жирле бюджетлардан субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертларның максатлары, тәртибе һәм шартлары Татарстан Республикасы бюджетыннан Татарстан Республикасы законнары һәм (яисә) башка норматив хокукий актлары нигезендә кабул ителгән район Советы карарлары белән билгеләнә.

Статья 12.1. Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр бирү тәртибе

1. Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр район составына керүче жирлекләргә Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган район Советы карарлары нигезендә бирелә.

Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләрнең гомуми күләме ел саен чираттагы финанс елына район бюджеты проектың төзегәндә жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район составына керүче жирлекләрнең бюджетларына бирелә торган дотацияләрнең суммар күләме һәм жирлекләрнең исәп-хисап бюджет тәэмин ителешен тигезләү критериена ирешү зарурлыгынан чыгып исәпләнелә торган дотацияләрнең суммар күләме, жирлекләрнең гомуми ихтыяжлары һәм керем мөмкинлекләре бәяләренең аермасын исәпкә алып, жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

Жирлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә муниципаль берәмлекләр арасында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотацияләрдән тыш, район бюджетыннан дотацияләрне бүлү Татарстан Республикасы Бюджет кодексына №12 кушымта белән билгеләнгән тәртип нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр күләме һәм аларны бүлү чираттагы финанс елына район бюджеты турында район Советы карары белән раслана.

Әгәр район бюджеты проекты чираттагы финанс елына һәм план чорына расланса, план чорына шәһәр, авыл жирлекләре арасында план чорына район бюджетыннан бюджет тәмин ителешен тигезләүгә дотацияләр күләмен план чорының беренче елына расланган дотацияләрнең гомуми күләменен 20 % артмаган һәм план чорының икенче елына расланган күрсәтелгән дотацияләрнең гомуми күләменен 20 % артмаган күләмен раслау рөхсәт ителә.

3. Жирлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотацияләрдән тыш, исәп-хисап бюджет тәмин ителеше район шәһәр һәм авыл жирлекләренең хисаплы бюджет тәмин ителешен тигезләү критерие буларак билгеләнгән дәрәжәдән артмаган шәһәр һәм авыл жирлекләренә бирелә.

Жирлекләрнең исәпләп чыгарылган бюджет тәмин ителеше шәһәр һәм авыл жирлеге бюджеты тарафыннан салым базасыннан (салым потенциалыннан) чыгып алынырга мөмкин булган бер кешегә салым керемнәренең һәм халык структурасындагы аермаларны, социаль-икътисадый, климат, географик һәм башка объектив факторларны һәм бер кешегә карата муниципаль хезмәт күрсәтүләр хақына тәсир итә торган шартларны исәпкә алып, район жирлекләре буенча уртача күрсәткечкә охшаш күрсәткеч белән билгеләнә.

Бюджет тәмин ителешенең исәп-хисап дәрәжәсе шәһәр һәм авыл жирлекләре буенча шәһәр һәм авыл жирлекләренең салым керемнәре чагыштырмасын тәмин итә торган бердәм методика буенча, бюджет хезмәтләре исемлеге һәм бер кешегә исәпләгәндә муниципаль хезмәтләр күрсәтү бәясенә тәсир итә торган факторларны һәм шартларны характерлый торган күрсәткечләр исемлеге буенча билгеләнә һәм шәһәр һәм авыл жирлекләре өчен аерым билгеләнергә мөмкин.

Жирлекләрнең хисаплы бюджет тәмин ителеше дәрәжәсен билгеләгәндә хисап чорында факттагы керемнәр һәм чыгымнар күрсәткечләрен һәм (яисә) аерым жирлекләрнең фаразлана торган керемнәре һәм чыгымнары күрсәткечләрен куллану рөхсәт ителми.

4. Әлеге статьяның 3 пунктында каралган дотацияләр бирелгән очракта, районның финанс-бюджет Палатасы авыл һәм шәһәр жирлекләренең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр алучы Башкарма комитет житәкчеләре белән жирлекләрнең социаль-икътисадый үсеше һәм муниципаль финансларны савыктыру чаралары каралган килешүләр төзәргә хокуклы.

Килешүләр төзү тәртибе, сроклары һәм әлеге пунктта күрсәтелгән килешүләргә таләпләр район Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Статья 12.2. Татарстан Республикасы бюджетына район бюджетыннан субсидияләр

1. Район бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр район бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

Статья 12.3. Район бюджетыннан муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр

1. Район Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында район бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләр бирүнең максатлары һәм шартлары район Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган жирле администрацияләр арасында килешүләр белән билгеләнә.

Статья 12.4. Район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасының тиешле законнары нигезендә кабул ителә торган район Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә район бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар да бирелергә мөмкин.

Статья 12.5. Район алдындагы акчалата йөкләмәләр

1. Район алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурыч булып акча средстволары суммасы тора, аны район алдында билгеләнгән датага акчалата йөкләмә нигезендә түләргә тиеш.

2. Район алдында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр районның финанс активларын формалаштыра.

3. Акчалата йөкләмәләр буенча район алдындагы бурычларны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләп хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 4 пунктында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Әгәр килешүдә башкасы билгеләнмәгән булса, район алдындагы акчалата йөкләмәләр тиешле сумманы район бюджетының бердәм санына күчәргәннән соң үтәлгән дип санала.

Бүлек II. БЮДЖЕТ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

Статья 13. Проектны төзү тәртибе һәм сроклары

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты проекты Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, район Уставы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә кабул ителгән район Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда төзелә.

Район бюджеты проекты район Советы карары нигезендә бер елга (чираттагы финанс елына) яки өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты проекты районның чыгым йөкләмәләрен финанс ягыннан тәэмин итү максатларында районның социаль-икътисади үсеш фаразлары нигезендә төзелә.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты проекты төзү район бюджетына нигезләнә:

- Россия Федерациясе Президентларының Бюджет юлламасында;
- районның социаль-икътисади үсеш фаразы;
- районның бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- районның муниципаль программаларында.

Статья 14. Социаль-икътисади үсеш фаразы

1. Районның социаль-икътисади үсеш фаразы район Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә ел саен эшләнә.

Районның чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисади үсеш фаразы план чорының параметрларын ачыклау һәм план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

2. Социаль-икътисади үсеш фаразына аңлатма язуында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән фаразланган үзгәрешләрен сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

Статья 15. Бюджет керемнәрен фаразлау

1. Бюджет керемнәре район Советына бюджет турында карар проекты кертелгән көнгә гамәлдә булган шартларда районның социаль-икътисади үсеш фаразлары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар, Россия Федерациясе Бюджет законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм район Советы карарлары нигезендә фаразлана.

2. Район Советы карары, салымнар һәм җыемнар турында район Советы карарына кертелгән көннән соң кабул ителгән чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет турында карар проекты бюджет системасы бюджетларының керемнәрен (чыгымнарын) үзгәртүгә китерә торган үзгәрешләр кертүне күз алдында тотып, район Советының чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварынан да соңга калмыйча күрсәтелгән карарның үз көченә керүе турында нигезләмәне үз эченә алырга тиеш.

Статья 16. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру районның финан-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә торган методикага туры китереп, гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләрне үтәүгә аерым башкарыла.

Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) муниципаль йөкләмә нигезендә, шулай ук хисап финанс елында һәм алымдагы финанс елында аның үтәлешен исәпкә алып алып алып алып барыла.

Статья 17. Муниципаль программалар

1. Район бюджеты хисабына тормышка ашырылган муниципаль программалар Район Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә бер айдан да соңга калмыйча эшләнелә, кабул ителә һәм раслана.

Бүлек III. ПРОЕКТНЫ КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ, КАРАРЛАР

Статья 18. Гомуми нигезләмәләр

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турында карарда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законнары, район Советы карарлары белән билгеләнгән башка күрсәткечләр (бюджет турындагы Карардан тыш) керә.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турында карарда Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Татарстан Республикасының башка законнары һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актлар белән билгеләнмәгән очракта, жирлекләр бюджетлары арасында керемнәренә бүлү нормативлары булырга тиеш.

Район бюджеты карары белән раслана:

- район бюджеты керемнәренең Баш администраторлары Исемлеге;
- район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары Исемлеге;

- бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетлар чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, төркемнәре (төркемчәләре), максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм эшчәнлекнең программ булмаган юнәлешләре) буенча бүлү, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясенә бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, район Советы карары белән билгеләнгән очракларда;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- норматив йөкләмәләрне үтәүгә юнәлдерелгән бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм (яисә) башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

- план чорының икенче елына, чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган очракта, шартлы рәвештә расланган чыгымнарның гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 2,5 % күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 5 % күләмендә, максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы;

- муниципаль эчке бурычның һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына булган торышы буенча, муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге күрсәтеләп;

- район бюджетының Россия Федерациясә Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, район Советы карарлары белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турындагы карар проекты расланган бюджетның план чорының параметрларын үзгәртү һәм аларга бюджет проектының план чорының икенче ел параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турындагы карар проекты план чорының расланган бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерә һәм төзелә торган бюджетның план чорының икенче елы күрсәткечләрен раслый.

Район бюджетының расланган план чорының параметрларын аныклауны күздә тотта:

1) Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турында карар проекты карау предметы булган күрсәткечләрнең аныклыklarын раслау;

2) район бюджеты чыгымнарының ведомство структурасының расланган күрсәткечләрен арттыруны яки киметүне раслау, яки (яисә) аңа район бюджеты чыгымнарының өстәмә максатчан статьялары төрләре буенча бюджет ассигнованиеләре керту.

Шартлы рәвештә расланган чыгымнар дигәндә план чорында бюджет чыгымнары классификациясә нигезендә бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

Район бюджеты турындагы карарда чираттагы финанс елыннан башлап файдалануга (бюджетта чагылдыруга) тәкъдим ителә торган салым булмаган керемнәрнең аерым төрләре (ярдәмче төрләре) буенча район бюджеты турындагы карарда билгеләнгән максатларга тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) район бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән артыграк бюджет керемнәреннән файдалану каралырга мөмкин.

Бер үк вакытта проекты белән район бюджеты турында киләсе финанс елына һәм план чорына район Советына тапшырыла:

- районның бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- агымдагы финанс елының узган чорында районның социаль-иқътисади үсешенең яқынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында районның социаль-иқътисади үсешенең көтелгән нәтижәләре;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына районның социаль-икътисади үсеш фаразы;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына районның берләштерелгән бюджетының төп характеристикалары фаразы (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты);

- район бюджеты проектына аңлатма язуы;

- методикалар (методикалар проектлары) һәм бюджетара трансфертларны бүлүне исәпләү;

- муниципаль эчке бурычның һәм (яки) тышкы бурычның иң югары чиге
Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына;

- агымдагы финанс елына бюджет үтәлешен бәяләү;

- район Советы, суд системасы органнары, муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан тәкъдим ителгән әлеге органнарның бюджет сметалары проектлары, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата районның финанс - бюджет палатасы белән каршылыклар килеп туган очракта, тапшырыла;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка документлар һәм материаллар.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты проекты тәү Россия Федерациясе Бюджет кодексының 171 статьясы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган федераль законнар нигезендә район Башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Район Башкарма комитеты, агымдагы елның 15 ноябрәннән дә соңга калмыйча, чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турында карар проекты район Советы каравына кертә.

Статья 19. Район Советы бюджетын карау турында карар проекты

1. Район Советы Рәисе, чираттагы финанс елына бюджет турында карар проекты кертелгәннән соң, бер тәүлек эчендә аны район Контроль-хисап палатасына экспертиза үткөрү өчен жиберә.

2. Районның контроль-хисап палатасы 1 декабрьгә кадәр әлеге проектның житешсезлекләре ачыкланган очракта бюджет турында карар проекты турында бәяләмә әзерли.

3. Районның Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе район Советы депутатлары тарафыннан район бюджеты турындагы карар проектына тәзәтмәләр әзерләгәндә исәпкә алына.

4. Кертелгән бюджет турындагы карар проекты чираттагы финанс елына, районның Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән комиссия каравына, шулай ук район Советы депутатларына жиберелә.

Район бюджеты турында карар проекты жибергәннән соң бер атна эчендә район Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән комиссиядә, шулай ук район Советы депутатларына район бюджеты турында карар проекты беренче укылыш үткөрелә.

Беренче укылышта муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карар проектының төп параметрларын хуплау каралган.

Район бюджеты турындагы карар проекты ике атна эчендә район Советы тарафыннан икенче укылышта карала.

1. Икенче укылышта район бюджеты турында карар проекты тулысынча кабул ителә.

Район бюджеты турында карар проекты буенча килешмөгән сораулар килеп туган очракта, район Советы Рәисе карары белән килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин, аңа тигез күләмдә район Башкарма комитеты һәм район Советы вәкилләре керә.

Килештерү комиссиясе район Советы Рәисе тарафыннан расланган регламент нигезендә район бюджеты турындагы карар проектының беренче һәм икенче укылышлары арасындагы бәхәсле мәсьәләләрне карый.

2. Район Советы кабул иткән чираттагы финанс елына бюджет турындагы карар тәүлек дәвамында Район Башлыгына кул кую һәм рәсми бастырып чыгару өчен җибәрелә.

Статья 20. Бюджет турында карарны раслау сроклары һәм чираттагы финанс елына бюджет турында карар проектын кабул итү нәтижәләре

1. Район бюджеты турындагы карар район Советы тарафыннан расланган, Район Башлыгы тарафыннан имзалана һәм рәсми рәвештә чираттагы финанс елы һәм план чорына кадәр басылып чыга.

Районның җирле үзидарә органнары үз компетенциясе кысаларында бюджет турында кабул ителгән карарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм халыкка җиткерүне тәэмин итү буенча төрле чаралар күрергә тиеш.

Район бюджеты турында Карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм финанс елының 31 декабренә кадәр, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яки) район бюджеты турында карарда башкасы каралмаган булса, гамәлдә була.

Район бюджеты турындагы карар аңа кул куйганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.

2. Әгәр чираттагы финанс елына бюджет турында карар финанс елы башыннан үз көченә кермәсә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән кысаларда бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

Бүлек IV. РАЙОН БЮДЖЕТЫ ҮТӨЛЭШЕ

Статья 21. Бюджет үтөлеше нигезләре

1. Район бюджетының үтөлеше район Башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә.

Бюджет үтөлешен оештыру районның Финанс-бюджет палатасына йөкләнә. Бюджет үтөлеше җыелма бюджет язмасы нигезендә оештырыла, ул район бюджетына һәм касса планына туры килергә тиеш.

Бюджет кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомствога буйсынуы нигезендә башкарыла.

Район бюджеты үтөлешенә касса хезмәте казначылык органнары тарафыннан башкарыла.

2. Җыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару, касса планына үзгәрешләр кертү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә һәм район бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр, бүлүчеләр һәм алуучылар игътибарына җиткерелә.

Статья 22. Район бюджетының керемнәр буенча үтөлеше

1. Район бюджетының керемнәр буенча үтөлешен күздә тотта:

- бюджетның бердәм счётына керемнәрне күчерү;

- бюджетка артык түлөнгөн керем суммасын кире кайтару;
- артык түлөнгөн яки артык алынган суммалар хисабына;
- бюджетка түлөөлөр бюджетты керемнөре администраторы тарафыннан төгөллөштөрү;
- артык түлөнгөн яки алынган салымнар, жыемнар һәм башка түлөөлөр суммаларын кире кайтару (зачет) өчен кирөклө Федераль казначылык тарафыннан акчаларны күчерү;
- бюджет керемнөрен исөпкө алу һәм тиешле бюджет керемнөре турында хисап төзү.

Статья 23. Район бюджетының чыгымнар буенча үтөлөшө

1. Бюджетның чыгымнар буенча үтөлөшө күздө тотыла:

- бюджет һәм акчалата йөкләмөлөрне кабул итү һәм исөпкө алу ;
- акча йөкләмөлөрен раслау;
- акчалата йөкләмөлөрне түлөүне санкцияләү;
- акчалата йөкләмөлөрнең үтөлөшөн раслау.

2. Үтөү бюджет язмасы нигезендә оештырыла.

3. Бюджет акчаларын баш бүлүчелөрнең бюджет язмалары районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптән һәм жыелма бюджет язмасы белән расланган бюджет ассигнованиеләре һәм районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан расланган бюджет йөкләмөлөрө лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет йөкләмөлөрө чыгымнары һәм лимитлары буенча бюджет язмасы күрсөткөчлөрө Чираттагы финанс елы башына кадәр ведомство буйсынуындагы бүлүчеләргә һәм (яисә) бюджет акчаларын алучыларга житкерелә.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсөткөчлөрне жыелма бюджет язмасына тиешле үзгөрешләр кертмичә үзгөртү рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларын төп бүлүчө тарафыннан билгеләнгән тәртип нигезендә, бюджет язмасы күләменнән чыгып, бюджет учреждениесе сметасы раслана һәм алып барыла. Бюджет сметасы күрсөткөчлөрө тиешле төркемнөр (статьялар) классификациясенәң кодлары (статьялары) буенча житкерелгән бюджет йөкләмөлөрө лимитлары чикләрендә детальләштереләргә мөмкин.

Районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә чыгымнар буенча бюджетны үтөүне оештырганда агымдагы финанс елының тиешле чорында акчалата йөкләмөлөрне түлөүнең иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләме) раслау һәм аларны баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм бюджет акчаларын алучыларга житкерү карала ала.

Район бюджетын үтөгәндә бюджет турында расланган карардан тыш фактта алынган керемнөр, агымдагы елга муниципаль бурыч алуларга бюджет турындагы карарга үзгөрешләр кертмичә, районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан муниципаль бурыч алуларга, муниципаль бурычны түлөүгә, шулай ук Россия Федерациясә Бюджет Кодексының 217 статьясындагы 3 пунктында каралган бюджет ассигнованиеләре житмөгән очракта, муниципаль берәмлекнең норматив йөкләмөлөрөн үтөүгә Россия Федерациясә Бюджет Кодексының 217 статьясындагы 3 пунктында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмөгән очракта, жибөрелә ала.

Бюджет үтөгәндә район бюджетты турындагы карар белән расланган керемнөрдән артык фактта физик һәм юридик затлардан алынган субсидияләр һәм субвенцияләр, шулай ук бюджет үтөгәндә район бюджетты турындагы Карардан тыш

фактта түләүсез керемнәр, агымдагы елга район бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә генә, аларны жыелма бюджет язмасына кертү максатларында чыгымнарны арттыруга җибәрелә.

Бюджет процессында катнашучылар тарафыннан аларның вәкаләтләре кысаларында гамәлгә ашырыла торган бюджет үтәлеше буенча операцияләрне исәпкә алу Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының территориаль казначылык органында ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

Бюджеттан касса түләүләре казначылык органы тарафыннан район бюджетының бердәм счётында калган акчаларның фактта булуы чикләрендә түләү документларын тапшыру чираты тәртибендә гамәлгә ашырыла.

Район бюджетына касса керемнәре һәм бюджеттан касса түләүләре буенча барлык операцияләр казначылык органы тарафыннан Россия Федерациясе бюджет классификациясе кодлары буенча үткәрелә һәм исәпкә алына.

Район бюджетын үтәү буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана, финанс-бюджет палатасы билгеләгән тәртиптә һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бүленмәгән керемнәргә күчү буенча операцияләрдән тыш. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм финанслауның иң чик күләнмәс 31 декабрьдә үз көчләрен югалталар. Бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджетның бердәм счётында кулланылмаган бюджет акчалары калдыклары, агымдагы финанс елының соңгы ике эш көненнән дә соңга калмыйча, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында башкасы каралмаган булса, бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджетның бердәм счётына күчәргә тиеш.

4. Казначылык органнары Финанс-бюджет палатасына район бюджеты үтәлеше буенча касса операцияләре турында мәгълүмат, шулай ук районның берләштерелгән бюджетына керүче башка бюджетларның үтәлеше буенча касса операцияләре турында мәгълүмат бирә.

Бүлек V. ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРҮ, КАРАУ ҺӘМ БЮДЖЕТ ХИСАПЛИЛЫГЫН РАСЛАУ

Статья 24. Бюджет хисаплилыгын төзү

1. Район бюджеты үтәлеше нәтижеләре буенча отчет төзелә. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплилыгы нигезләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

2. Бюджет хисаплилыгын үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтижеләре турында хисап;
- 4) акча хәрәкәте турында хисап;
- 5) аңлатма язуы.

3. Бюджет үтәлеше турындагы хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше турында белешмәләр бар.

Бюджет үтәлеше балансында бюджет исәбе счётлары планы буенча хисап чорының беренче һәм соңгы көненә муниципаль берәмлекләрнең финанс булмаган һәм финанс активлары, йөкләмәләре турында белешмәләр бар.

Эшчәнлекнең финанс нәтижеләре турында хисапта хисап чорында эшчәнлекнең финанс нәтижәсе турында белешмәләр тупланган һәм дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча төзелә.

Акча хәрәкәте турында хисап дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча бюджетлар счетлары буенча операцияләрне чагылдыра.

Аңлатма язуында Россия Федерациясе Финанс министрлыгының норматив хокукый актларында билгеләнгән мәгълүматны ачуга карата таләпләр нигезендә бюджет үтәләше турында хисапта бирелгән мәгълүматны тулыландыручы мәгълүматны үз эченә ала.

4. Районның бюджет акчаларының Баш администраторлары (алга таба-бюджет акчаларының Баш администраторлары) үз ведомстволарына караган бюджет акчаларын алуучылар (бүлүчеләр), бюджет керемнәре администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторлары тарафыннан тапшырылган бюджет хисаплылыгы нигезендә бюджет хисаплылыгын төзиләр.

Бюджет акчаларының Баш администраторлары бюджет хисабын район Финанс-бюджет палатасына алар билгеләгән срокларда тапшыралар.

5. Муниципаль районның бюджет хисаплылыгы бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының бюджет хисаплылыгы нигезендә районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан төзелә.

6. Муниципаль районның бюджет хисаплылыгы еллык хисап булып тора. Бюджет үтәләше турындагы хисап квартал саен була.

7. Муниципаль районның бюджет хисаплылыгы районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан муниципаль район Башкарма комитетына тапшырыла.

8. Агымдагы финанс елының беренче кварталында, ярты еллыгында һәм тугыз аенда муниципаль район бюджеты үтәләше турындагы хисап муниципаль район Башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм муниципаль район Советына һәм муниципаль районның Контроль-хисап палатасына жиберелә.

Муниципаль районның Контроль-хисап палатасы квартал саен муниципаль район бюджетының үтәләше турында мәгълүмат бирә, анда керемнәрне формалаштыру һәм район бюджеты турындагы карар белән расланган күрсәткечләр белән чагыштырганда башкарылган чыгымнар һәм бюджет процессында катнашучыларның гамәлдәге законнарның үтәләше турында мәгълүматлар китерелә.

Муниципаль район бюджеты үтәләше турындагы еллык хисаплар район Советы тарафыннан расланьрга тиеш.

Статья 25. Хисап бирү, тикшерү һәм раслау

1. Районның бюджет хисаплылыгы еллык хисап булып тора.

2. Районның бюджет хисаплылыгы районның Финанс-бюджет палатасы тарафыннан бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының жыелма бюджет хисаплылыгы нигезендә төзелә һәм район Башкарма комитетына тапшырыла.

Район бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап район Советы карары белән расланьрга тиеш.

3. Район бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап аны район Советына тапшырганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисабын тышкы яктан тикшерүне һәм район бюджеты үтәләше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

Район бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

Район Башкарма комитеты агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмыйча аңа бәяләмә эзерләү өчен район бюджеты үтөлеше турында хисап тапшыра. Район бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә эзерләү, бюджет акчалары баш администраторларының еллык бюджет хисаплылығын тышкы тикшерү мәгълүматлары нигезендә, 1 айдан да артмаска тиеш.

Район бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан бер үк вакытта Башкарма комитетка юнәлдерелгән юл белән тапшырыла.

4. Ел саен, агымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга калмыйча, район Башкарма комитеты хисап финанс елына район бюджеты үтөлеше турында еллык отчет тапшыра, анда район Советының финанс хисап елында район бюджеты үтөлеше турында карары проекты, район бюджеты үтөлеше турында башка бюджет хисаплылығы, районның берләштерелгән бюджеты үтөлеше турында бюджет хисаплылығы һәм Россия Федерациясә бюджет законнарында каралган башка документлар кушыла.

Район бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижәләре буенча район Советы район бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны раслау яки кире кагу турында Карар кабул итә.

Район Советы тарафыннан район бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисап кире кагылган очракта, ул дәрәс булмаган яки тулы чагылдырылмаган мәгълүматларны бетерү һәм 1 айдан артмаган вакыт эчендә кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

5. Район бюджеты үтөлеше турындагы карар нигезендә хисап финанс елына район бюджеты үтөлеше турындагы отчет раслана, анда гомуми сумма керемнәр, чыгымнар һәм бюджет дефициты күрсәтелә.

Хисап финанс елында район бюджеты үтөлеше турында район Советы карарына аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

район бюджетының керемнәр классификациясә кодлары буенча керемнәр;

район бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча район бюджеты чыгымнары;

бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча район бюджеты чыгымнары;

бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы классификациясә кодлары буенча район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы.

Бүлек VI. МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

Статья 26. Муниципаль финанс контроле.

1. Муниципаль финанс контроле бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы хокукый актлар, район бюджетыннан физик затларга башка түлөләр буенча норматив йөкләмәләр һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукый актлар нигезләмәләрен үтәүне тәмин итү, шулай ук муниципаль контрактлар, килешүләр шартларын бюджеттан акча бирү турында килешүләр үтөлешен тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла. Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, башлангыч һәм аннан соңгыларга бүленә.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле Югары Ослан муниципаль районының Контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Контроль-хисап палатасы район бюджеты акчаларын алучыларның бюджет акчалары, район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары администраторларының акчалары белән, шулай ук бюджет кредитларын, бюджет инвестицияләрен алучыларның, бюджет инвестицияләренең һәм муниципаль гарантияләренең бүлөп бирү, алу, максатчан файдалану һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет акчаларын кире кайтару шартларын үтәү буенча тышкы финанс контролен «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге №6-ФЗ Федераль закон белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашыра.

3. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә Эчке муниципаль финанс контроле Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты, Югары Ослан муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан башкарыла.

Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру рәвешләре һәм тәртибе район Башкарма комитеты, районның Финанс-бюджет палатасы, бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

4. Алдан контроль Югары Ослан муниципаль районы бюджеты үтәләше барышында бюджет бозуларны кисәтү һәм булдырмый калу максатларында тормышка ашырыла.

Алга таба контроль Югары Ослан муниципаль районы бюджеты үтәләше нәтижәләре буенча, аның үтәләшенең законлылыгын, исәп һәм хисаплылыкның дәрәслеген билгеләү максатыннан тормышка ашырыла.

Совет рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы Башлыгы

М.Г. Зиатдинов